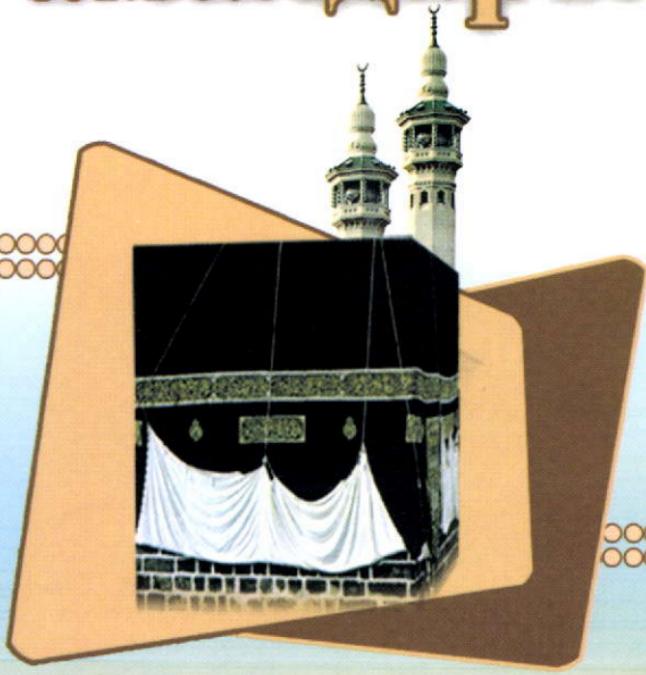

Ажыллық амалдары

Даярдаган:

Шамсуддин Абдыкалык уулу

Мадина – 2006

القرغيزية

COOPERATIVE OFFICE FOR CALL
AND GUIDANCE EASTERN JEDDAH

P.O.BOX: 102137-JEDDAH 21321 K.S.A. TEL: 6200005(5 LINES)-FAX: 6240398

المؤسسة الإسلامية الثقافية

"السلام"

**"Ассалам" коомдук
фонду сунуш кылат**

Ажылых амалдары

Даярдаган:

Шамсуддин Абдыкалык уулу

Мадина – 2006

E - mail: shamsuddin@list.ru

Хаж (Ажылык)

Аллах Таала айтты:

{...وَ اللَّهُ عَلَى النَّاسِ حِجَّةُ الْبَيْتِ مَنْ أَسْطَاعَ إِلَيْهِ
سَبِيلًا وَ مَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ*}

**«Адамдардын мойнуна Аллах үчүн
Байтуллохко аажы кылуу (парыз
болду.) Анын жолуна кудурети
жеткендер (үчүн). Ал эми, кимде-ким
каапыр болсо, (билип алсын:) Аллах
(бут) ааламдардан Беймуктаж!»**

«Аали Имран» сурәсү:

97-аят.

Аллахтын элчиси (*ага Аллахтын саламы болсун*) айтты:

«Эй, адамдар! Аныгында, Аллах сиперге ажылыкты парыз кылды. Эми ажыга баргыла!» *(Муслим риваяты)*

Анда эмесе, урматтуу окурман, ажылык жөнүндөгү баяныбызды Байтүллодон баштасак...

Байтуллох

«Байтуллох» «Аллахтын үйү» деген маанини билдирет. Бул үйдү Ибрахим алейхис-салам өзүнүн баласы Ысмайыл алейхис-салам экөө анын ичинде жалгыз Жаратуучуга ибадат кылуу үчүн курган жана өздөрүнүн бул ыкласын кабыл алууну сурап Аллахка дуба кылышкан. Аллах Таала алардын дубасын кабыл кылыш, ал үйдү ыйык, атараптарын берекеттүү кылыш, бардык адамдар ал үйгө зыяратка келип, тооп кылуусун буюрган. Аллах Таала бул ибадатты Өзүнүн эң акыркы дини - Исламдын беш түркүгүнүн бири болушун каалады. Байтуллох жалгыз Аллахка ибадат кылуу үчүн курулган жер бетиндеги эң алгачкы мечит.

Ажылдыктын пайдалары

Ажылдыктын бир нече диндик жана дүйнөлүк пайдалары бар. Алардан кээ бирөөлөрү төмөндөгүлөр:

- 1- Адамдар Аллах берген нээмматтарга шүкүр кылуунун белгиси катары жана Аллахка жакындашуу максатында курмандыктарды союп, кембагалдарды тойдурушат. Курмандыктын этинен өздөрү да ооз тийишет.
- 2- Руханий тазалык. Мусулман пендे дубалар кабыл кылынуучу Аллахтын Үйүндө жана башка ыйык жерлерде дуба кылып, күнөөлөрүнөн арылат.
- 3- Диний биримдик жана бурадарлыкты сезүү. Дүйнөнүн жүздөгөн өлкөлөрүнөн келген мусулмандар тилдеринин, түстөрүнүн өзгөчөлүгүнө карабай, өздөрүнүн бир эл, бир уммет экендиктерин жана мусулмандар өтө чоң дүйнөлүк күч экенин сезишиет. Бири-бириinin акыбалынан кабардар болуп, кайғы-

кубанычтарын тең бөлүшүп, маселелерин
ортого таштап, талкуулашышат.

4- Соода-сатык жана маданий
алакалар. Мусулмандар ажылык
ибадаттарын аткарып бүткөндө
дүйнөлүк ярмарка сыйктанган
базарларда алды-сатты кылышат.
Ажылар үйлөрүнө, тааныш-
билиштерине таңсык (*дефицит*)
буюмдардан белектер алышат.

Ажылыктын өкүмү

Кайсы бир мусулман Байтуллохту
зыярат кылышп келгидей акча каражатына
кудуреттүү болсо жана ден соолугу
көтөрсө, анын мойнуна өмүр ичинде бир
ирет ажыга барыш, Аллахтын үйүн тооп
kyлуу жана башка ажылык ибадаттарын
аткарып келүү парыз болуп калат.
Аллах Таала айткан:

{... وَ اللَّهُ عَلَى النَّاسِ حِجَّةُ الْبَيْتِ مَنْ أَسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا...}

**«Адамдардын мойнунда Аллах үчүн
Байтуллохко ажы кылуу (парыз болду)
Анын жолуна кудурети жеткендер
үчүн.»**

«Аали Имран» сүрөсү: 97-аят.

Ажылыктын пазилети

Таза-пакиза ажылык, пендени Аллах Таалага жакын кыла турган эң пазилеттүү ибадаттардан бири. Улук сахабалардан бири Абу Хурайра айтат: «Пайгамбар (ага Аллахтын саламы болсун) эң абзел амалдар жөнүндө суралды эле, мындай деп жооп берди:

«Аллах жана Анын элчисине ыйман келтиүү, Аллах жолунда жихад кылуу жана таза-пакиза ажылык.»

*Бухарий. «Хаж»
китеби.*

Ажылыктын шарттары

Мусулман эрек же мусулман аялдын ажыга барышы үчүн төмөндөгү нерселер шарт кылышат:

- 1- Балагат (*эрзеге*) жашына жеткен болушу. Эрезеге жетпеген наристелер да барса тоскоол жок, бирок бул баруу анын мойнунан ажылык парызын сакыт кылбайт (*тушурбөйт*).
- 2- Акыл-эси жайында болуу. Мажнун адамга ажылык парыз болбайт.
- 3- Ден соолугу таза болушу.
- 4- Материалдык жактан камсыз болуу. Үй-бүлөө башчысы сапарга кеткенде үйүндөгүлөр муктаж болуп калбагыдай болуш керек.
- 5- Жолдун тынч болушу. Эгер ажынын жолу каракчылар, уурулар же башка бир душман тарабынан коркунучта болсо, качан

ошол коркунуч арылмайынча, өзүнөн же
малынан кабатыр болгон мусулманга
ажылык парыз болбайт.

6- Аялзат мусулмандар үчүн жанында бир
махрамы бирге болушу. Аял кишиге өзүнүн
эри, балдары жана нике буюргаган жакын
туугандары махрам болуп эсептелинет.

Ажылыктын амалдары

1. Ихрам

«Ихрам» деп Байтуллахты зыярат
кылыш үчүн ниет кылыш, атайын даярдалган,
тигиши жок кийимге оронуп, ажы же умра
ибадаттары мезгилиндеги атайын, өзгөчө
ахыбалда болууга айтылат.

Ажылыкты же умра деп аталган зыяратты
ниет кылыш, Байтул-Харамга бара жаткан
мусулмандар «мийкат» деп аталган атайын
орундарда токтоп, жуунуп-тараныш,
жашыруун орундарды тазалап, тырмак,
мойлоону кыскартат. Бирок, сакалын албайт.
Сакалды кыруу ихрам мезгилиндеги гана эмес

ар кайсы мезгилдерде арам болуп саналат.
Расулллах (*ага Аллахтын саламы болсун*)
бир хадисинде:

المشركين ، وَقُرُوا اللَّهِيْ ، وَأَحْفَوْا الشَّوَارِبْ " خالقوا "

«Мушриктеге тетири иш жасагыла:
сакалдарды толук бойдон коюп, мойлоону
кыскарттыла» деген.

Андан кийин мүмкүн болсо, жыпар жыттуу
атырлардан пайдаланып, жанагы эки бөлөк
матаага (*ихрамга*) оронуп болгондун соң,
эгер ажылык ниетинде келген болсо:

لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ حَجَّا

«Лаббайка Аллахумма, хажжан!
(Эй Аллахым! Мен ажы ибадатына ниет
кылып келдим! Эми, Өзүң мага жеңил кылып,
амалдарымды кабыл кыла көр!)
деп ниет кылат.

Ал эми, ажылык айларынан башка айларда
жалаң умра ниетинде, келген болсо: اللَّهُمَّ
«Аллахумма! Лаббайка умратан»
деп ниет кылат

Көпчүлүк учурда мусулмандар хаж менен умраны кошуп, бирге аткарууу ниец кылышат. Мындай шартта ибадатчылар

اللَّهُمَّ لَبِّيْكَ حَجَّاً وَعُمْرَةً

«Аллахумма! Лаббайка хажжан ва умратан» деп ниец кылышат.

Ихрамга кирген эркек кишилер баш кийим жана кончу бар бут кийим кийбейт. Алар белинен ылдый жагын орогон матааны «изар», үстү жагын орогон матааны «ридаа» деп аталат.

Аялдар болсо, жуунуп тазалангандан кийин өздөрүнүн адаттагы кийимдерин кийишет. Алар үчүн ихрам – ошол. Бирок, жүзү менен колун (*бүлгенин ылдый жасагын*) жаптайт. Колкап кийбейт. Аялдарга тиешелүү дагы бир жагдай, эгер бир аял ошол мезгилде айыз же нифаста болсо дагы кусул кылышп, адамдар менен бирге ихрамга кирип, тавафтан башка ажылар жасаган бардык амалдарды аткара берет. Ал эми,

эркекпи, аялбы, кимиси болсо дагы ихрамга киргенден кийин тиешелүү умра же ажылык амалдарын жасап бүтүп, ихрамдан чыкканга чейин атыр-упа колдонбайт, тырмагын, чачын албайт, ар кандай интим мамилелерди токтотот, нике окутуп үйлөнүшшөйт, ар кандай күнөө иштерден, жаңжал-сүрөөндөн, бузук сөздөр менен сөгүнүп - кагынуудан алыс болот, аң уулабайт, эркектер тигилген кийим кийбайт, башын оробойт, бирок зонтик пайдаланса болот. Анткени, ихрамдагы адамдарга бул нерселер арам болот. Баса, «ихрам» деген сөздүн мааниси дагы «арам кылуу» дегенди билдирет.

Мийкатта ихрамга кирген мусулмандар ошоп эле жерден «талбия» деп аталган төмөндөгү дубаны бийик добуш менен кайра-кайра окуп, Маккага жол тартышат:

لَبِيكَ اللَّهُمَّ لَبِيكَ،
لَبِيكَ لَا شَرِيكَ لَكَ لَبِيكَ،
إِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ،
لَكَ وَالْمُلْكُ، لَا شَرِيكَ لَكَ

*Лаббайка, Аллахумма, лаббайк!
Лаббайка лаа шарийка лака лаббайк!
Иннал хамда, ван неъмата,
Лака вал мулк!
Лаа шарийка лак!*

Дубанын мааниси:
Эй, Аллахым! Ляппай Сага! (Буйругуна
мен даяр!)
Сенин эч бир шеригин жок! (Буйругуна
мен даяр!)
Чындыгында, Сеникидир мактоо, неемат
жана мүлк!
Сенин эч бир шеригин жок! (Буйругуна
мен даяр!)

2. Товаафул-кудум *(Маккага келгендеги биринчи товаф)*

Ажылар Макка - Мукаррамага
жетип, «Аль-Харам» мечитинин
астанасына жеткенде:

بِسْمِ اللَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ، أَعُوذُ
بِاللَّهِ الْعَظِيمِ وَبِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ وَسُلْطَانِهِ الْقَدِيمِ مِنْ
الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ

«*Бисмиллахи, вас-солату вас-салааму
алаа Расууллахи!*

*Аувузу биллахил Азийми, ва би важхихил
Карийми,*

*Ва Султаанихил кадийми, минаш
Шайтоонир-ражийми!*

*Аллаахумма, ифтах лий абвааба
Рохматик!»*

деп дуба кылышып, оң буттары менен басып,
ичкери киришет.

Бул дуба менен мусулман пенде оболу
Аллахтын ысымын оозуна алып, андан кийин
Анын элчисине ырайым, салаваттар айтат
жана Улук Аллахка Шайтандын чабуулунан
коргоосун сурал жалбарат. Ошондой эле,
өзүнө дагы ырайым эшиктерин ачуусун
суранат. Ичкериге киргенде, Аль Харамдын

чок ортосундагы төрг бурчтуу Каабанын
кара таш (*Хажар-ул-Асвад*) турган бурчуна
келет жана ошол жерден сол ныптасын
Каабага караткан ахыбалда, он жеңкесин
ачып тооп кылууну баштайт. Жети ирет тооп
кылат (*айланат*). Абалкы үчөндө адаттагы
жүрүүдөн тезиреек жортуу менен айлануу -
сүннөт. Муну «рамла» деп аталат. Калган
төртөөндө жай басат. Айланганда Каабага
жакын айлануу сооптуураак. Эгер өзүнө оор
деп ойлосо, Замзамдын жана **Макааму**
Ибрахимдин арт жагынан айланса деле
болот. Харам мечитинин ичинен чыкпаса
эсеп. Айлануучулар мүмкүнчүлүк болсо,
«Хажарул Асвад» деп аталган кара ташты
сылап, өпкөнгө умтулат. Сылаганда
«бисмиллахи, валлоху Акбар» деп дуба
окуйт. Бирок бул (*өбүү жсана кол менен
сылоо*) зарыл эмес. Ошондуктан, көпчүлүк
тооп кылуучулар урунуп – сүрүнүп,
башкаларга азар жеткирип, жулкунуп
жетүүнүн ордуна ар бир айланууда кара
таштын тушуна келгенде, жүрүүдөн токтол

калбай, алаканы менен таш тарапка ишаарат
кылыш, «*Аллоху Акбар*» деп коюшат.

Каабаны тооп кылууда белгилүү бир дубаны
окуу зарыл эмес. Аар ким өзү билген
дубасын окуп айланы берет.

Бир гана «*Руки аль Ямаани*» деген бурч
менен Хажар-ул Асвадтын (*кара таштын*)
аралыгында:

رَبَّنَا أَرْتَنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي
الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَ قَنَا عَذَابَ النَّارِ

(*Бакара-201*)

**«Роббанаа аатина фид дуняа хасанатан ва
фил аахироти хасанатан ва кинаа азаабан-
наар»**

деген аятты окуу мустахаб (*жакши*)
амалдардан. Бул аятта мусулмандын өз
Жаратуучусунан эки дүйнө жакшылыгын
сураганы баяндалат.

Таваафул кудумдагы дагы бир сүннөт амал -
бул *изтибаа*. «Изтибаа» деп, тооп (*таваф*)
мезгилиинде он желкени жылаңачтап алууга
айтылат. Бул амал эркектерге гана тиешелүү.

Товафул-кудум бүткөндө, «Макоому Иброхимдин» арт жагына етүп, эки ирекет намаз окуу, биринчи ирекетке «Кул яа айюхал каафируун» ду, экинчисине «Кул хуваллооху ахад» ты зам сүрө кылуу дагы сүннөт. Бул намазды окуп бүткөндө, Зам-зам булагына түшүп суу ичип, башына да бир аз куюп, дуба кылат. Анан эгер мүмкүн болсо, дагы бир ирет кара ташты сылап же жогоруда айтылгандай, такбир менен ишаарат кылып Сафаа менен Марвага ётет.

3. Сафаа – Марва аралыгында саяй кылуу

Азыр Сафаа-Марва тоолору анча чон эмес дөңсөөгө айланып, Аль-Харам мечитинин аянынын ичинде калып калган. Ошентип, ажылар атайын эшик аркылуу Сафаага чыгышат. Андан кийин Сафаа тоосунун үстүндө же жанында туруп:

{ إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ }

«Иннас-софая вал Марвата мин шаъаириллаах»

деген аятты окуйт. Аят мааниси:

«Чынында Софая менен Марва Аллахтын (дининин) белгилеринен.» (Бакара-158).

Бул аятты окуганда кыбылага (Каабага) жүздөнүп туруу – мустахаб. Анан ошол жерде, ошол ахыбалда эки колун дубага бийик көтөрүп туруп, Аллахка хамд – мактоо жана такбирлер айтып, төмөнкү дубаны үч ирет окуйт:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ
وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ، أَنْجِزْ
وَعْدَهُ، وَنَصِرْ عَبْدَهُ، وَهُزِمَ الْأَحْزَابُ وَحْدَهُ

«Лаа илааха иллаллааху, вахдаху, лаа шарийка лаху, лахул мулку, ва лахул хамду ва Хува алаа кулли шайъин Кадийр. Лаа илааха иллаллааху, вахдаху, анжаза

*въдаху ва насоро ъабдаху ва хазамал
ахзааба вахдаху.* (Муслим. 2.888)

Бул дуба менен пенде Раббисинин жалгыздыгын, шериксиздигин, ааламдардын жалгыз Кожоюну экенин, убадасында турушун жана душмандарды Өзу гана женүүчү экенин эскерет. Бул дуба менен бирге башка дубаларды окуса да болот. Андан кийин ажы элдин агымына кошулуп, жети жүз метирдей алыстыктагы Марва тоосу менен Сафая тоосунун аралыгында жөө басат. Бул басууну «Сай» деп аталац Жолдо эки жашыл белги бар. Эркектер ошол эки белгинин аралыгында акырындык менен чуркашат. Аялдар чуркабайт. Сай кылуу аралыгында төмөндөгү дубаны окуган жакшы:

رب اغفر و ارحم إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ

«Рабби, игфири ва-рхам, иннака Анта-л Аъаззу вал Акрам!»

Дубанын мааниси:

(*Эй Раббим! Мени кечир жана мага ырайым
кыл! Чынында, Сен эң Кубаттуу, эң
Улуксүң!*)

Каалагандар сый аралыгында мындан башка
да дуба-зикирлерди кыла беришет. Сый
мезгилинде даараттуу болуу шарт эмес.
Бирок, мустахаб.

Марвага жеткенде, анын үстүнө чыгып же
жанында туруп алып (*устунө чыккан
жасакышыраак*) кыбылага карап, Сафаада
жасаган ишти жана дубаны кайталайт дагы,
изине кайтат. Кайтканда жанагы жашыл
белгиден дагы чуркап өтөт. Ушинтип, Сафаа-
Марва аралыгында жети ирет барып келет.
Барышы – бир сый, келиши – бир сыйга
өтөт. Акыркы (*жетинчи*) сый Марвада
бүтөт. Сый амалын бүтүргөн ажылар, эгер
Зул Хижжанын сегизинчи күнүнө чейин
убакыт бар болсо, чачтарын алдыртып же
кыскартып ихрамдан чыгышат. Эгер хаж
убактысына жакын калган болсо, чачты
такыр алдырууну хаж амалдарына калтырып,

кыскартырган абзел. Ушуну менен алар
Умра ибадатын аткарған болуп эсептелишет.
Бул мезгилде (*ихрамдан чыкканда*) аларга
мурда тылоуу салынган нерселерге уруксат
берилет.

(*Түшүндүрмө: Өзү менен бирге курмандык-
союшту ала барған адамдар ихрамдан
чыгышпайт. Ошол бойdon хаж
ибадаттарын дагы бутурup, андан кийин
ихрамдан чыгышат.*)

Ибадатчылар ихрамдан чыкса дагы Харам
мечитинде көп-көп намаз окууга жана
дубалар кылууга арекеттениши зарыл.

Анткени, Харам мечитинде окулган бир
ирекет намаз башка жердеги намаздан жүз
мин өсө сооптуу.

Качан Зул-Хижжа айынын сегизинчи күнү
болгондо (*ал күнду «тарвия күнү» деп
аталат*) ажылар хаж амалы үчүн кайрадан
ихрамга киришет. Бул ихрам үчүн да кусул
кылып, тазалануу – мустахаб. Андан кийин
Харамда багымдат намазын окуп,

«лаббайка» дубасын бийик добуш менен айткан бойдон Минаа өрөөнүнө жол алышат.

4. Минаа өрөөнүнө жана Арафатка чыгуу.

Зул-Хижжанын сегизинчиси Тарвия күнү, тогузунчусу Арафат күнү ал эми онунчусу Курман Айт күнү деп аталат. Ажылар тарвия күнү Минаада Бешим, Асир, Шам жана Күптән намаздарын жамаат менен жана касыр кылышп, бирок өз-өз убактысында (*жам кылбай*) окуп, талбия (*лаббайка*) жана дубалар менен күн еткөрүп, ошол жерде түнөп калышат. Эртеси – Зул-Хижжанын тогузунда Багымдат намазын ошол жерден окушат. Андан кийин күн чыгып, Минаадагы Сабийр тоосунун чокусун жарыткандан баштап, ажылар топ-тобу менен Арафат өрөөнүнө жөнөшөт. Ал жерге түшкө калбай жетип баруу – сүннөт. Арафатта «Рахма» тоосу жана «Намира» мечити бар. Күн тикеден оогондон кийин мечит имамы же анын орунбасары ажыларга ажылыктын

пазилеттери, ыклас, такыба, тавхид жана Куран – Сүннөт жолун бекем кармоо маселелеринин тегерегинде хутба (*маселе*) айтат. Андан кийин ажылар ошол күнү кечке чейин Арафат өрөөнүндө намаз, Куран тиляваты, талбия, такбир айтуу жана дин – дүйнөсүнө пайдалуу нерселерди сурал дубалар кылуу менен машгул болушат. Пайгамбарыбыз Арафатта ра бир дубаны уч кайрадан окучу эле. Андан кийин ажылар Бешим менен Асир намазын бир азан, эки такбир менен, касыр жана жам кылыш, (*Асирди Бешимге кошуп*) окушат. Арафатта туруу ажылыктын негиздеринен бири. Пайгамбарыбыз (*саллаллоху алейхи ва саллам*):
«Ажылык - бул Арафат» деген. (*Нисааий*)

Арафаттагы эң жакшы дуба.

Улук пайгамбарыбыз (*саллаллоху алейхи ва саллам*) айткан:
خَيْرُ الدِّعَاءِ يَوْمَ عَرْفَةٍ، وَ خَيْرُ مَا قُلْتَ أَنَا وَ النَّبِيُّونَ

من قبلی : لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمَلْكُ
وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

«Мен жана менден илгерки пайгамбарлар айткан эң абзел жана Арафаттагы эң жакшы дуба (мына бул): «Лаа илааха иллаalloху вахдаху, лаа шарийка лаху, лахул мулку ва лахул хамду, юхий ва юмийту, ва хува алаа кулла шайъин Кадиyr». (Сахиху Термизи.3|183)

Бул дуба дагы Аллахтын жалғыздығын, эч шериги жоктүгун, мулк жана мактоо Өзүнө таандак экенин, Ал өлтүрүүчү, тирилтүүчү жана бардык нерсеге Кудуреттүү экенин түшүндүрөт. Арафатта көп дуба кылыш керек. Пайгамбарыбыз дагы мындай деген:

أَحَبُّ الْكَلَامَ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى أَرْبَعٌ: سَبَّاحُ اللَّهِ
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

«Аллах таалага жакшы көрүлгөн төрт сөз бар. Алар: Субхааналлоху, вал хамду лилаахи ва лаа илааха иллаalloху валлоху Акбар!

Дубанын мааниси:
*(Аллах Аруу-Таза! Мактвоо Өзүнө таандык!
Аллахтан башка кудай жсок жана Ал эң
Улук!)*

Ажылар Арафатта күн батканга чейин
болушат жана андан соң акырындык менен
Муздалифа өрөөнүнө түшүп келишет.

5. Муздалифада түнөп калуу

Муздалифа өрөөнү Арафаттан 10 километр
төмөндө жайгашкан. Ал жерде азыр «Аль-
машъар аль-Харам» мечити бар. Ажылар
Муздалифага Шам менен Күптан
намаздарынын аралыгында талбия айткан
ахыбалдарында түшүп келишип, бул эки
намазды бир азан эки такбир менен касыр
жана чогуу кылып (*Шамды Күптанга кошуп*)
окушат. Намаздын сүннөттөрүн окуштайт.
Андан кийин ошол жерде түнөп калышат.
Бул пайгамбарыбыздан калган сүннөт амал.

6. Минаага келүү, шайтанга таш атуу,

ихрамдан чыгуу, курман чалуу жана чач алдыруу

Эртеси күнү, башкача айтканда, Зул-Хижжа айынын онунчу (*Курман айт*) күнү таң азанда турган ажылар багымдат намазын окушуп, андан кийин кыбылага жүздөнүп дуба кылышат. Күн чыгышына бир аз убакыт калганда талбия айткан ахыбалда кайрадан Минаа өрөөнүнө түшүп келишет. Минаага жеткенде талбия токтотулат. Кийин ажылар ал жерден майда таш терип, адегенде эле «Жамратул Акаба» деп аталган жана Маккага эң жакын болгон «Шайтанга» жети даана таш атышат. Таш атуу мезгилинде Кааба сол, Минаа он жагында болушу – мустахаб. Ар бир ташты атканда такбир айтылат. Андан кийин ажылар ихрамдан чыгышат. Эми ажыларга ихрамга киргенде тылоуу салынган нерселерге уруксат берилет, бир гана жыныстык байланыштан башкасына. Ал эми, эр-катын ажылар үчүн интим мамилелерге «таваафул ифаазадан»

кийин гана уруксат берилет. Ихрамдан чыккандан кийин курмандыгы бар болгон ажылар анысын союп, этин садака кылышат. Курмандыктын этинен өздөрү жесе да болот. Өзү менен курмандык алыш барбагандар анын баасына ылайык акчаны өзү ишнеген кишилерге же уюмдарга өткөрсө да болот. Ал ишенилген тарап алган акчасына курмандык сатып алыш ошол кишинин атынан союшат. Курмандыкка акчасы жетпегендер же ошол жерде үч күн, же болбосо, үйүнө келгендөн кийин жети күн орозо кармашат. Курмандык амалы бүткөндөн кийин чач алдыруу амалы башталат.

Мында каалагандар такыр кырып, каалагандар бир тегиз кыскартып алдырышат, Бирок, такыр алдырган абзел. Аялдар чачтарынын учунан бир эндүү гана кыркып койсо жетиштүү.

7. Товафул-ифааза

Ажылар курман чалыш, чачтарын алдыртып, ихрамдан чыккандан кийин түз эле Маккага түшүп келип, Каабаны тооп кылышат жана Сафая – Марвада саъй кылышат. «Таваафул ифааза» деп аталган бул тооп ажылыктын парыздарынан бири. Бул тооптун мурдагысынан эч айырмасы жок. Бир гана айырмасы мунусунда «рамла» кылбайт. Эгер Маккага кечигип келип таваафул кудумду жасабаган болсо, анда рамланы аткарат. Таваафул ифаазанын абзел убактысы биринчи айт (*онунчу Зул-Хижжаса*) күнү, кун чыккандан баштап, үчүнчү айт (*он экинчи Зул-Хижжаса*) күнүнүн Шам убактысына чейин. Мындан кеч калгандар Зул-Хижжа айынын кийинки күндөрүндө жасаса да зыяны жок. Товафул ифаазаны жасап бүткөндөн кийин эр-катын ажылар үчүн интим мамилелерге да уруксат берилет.

8. Жамарат

Ажылар таваафул ифазаны жасап бүткөндө «жамараттарга» таш атыш үчүн кайрадан Минаа өрөөнүнө кетишет. Ал жерде үч күн-үч түн : Зул-Хижжанын он биринен он үчүнө чейин болушат жана Минаадагы «кичине», «орточо» жана «чоң» деп аталган үч жамаратка таш атышат. Таш атууну Зул-Хижжанын он биринде Бешим намазынан кийин Маккадан эң алыштагы кичине жамаратка жети таш атуу менен баштайт. Кийин орто жамаратка, андан кийин чоң жамаратка келип аларга да жетиден таш атат Эртеси күнү ошол эле убакытта ошондой эле эрежелер менен үч жамаратка 21 даана таш атып келет. Таштар койдун корголунан чоң болбоого тийиш. Ар бир ташты атканда такбир айтат. Кичине жана орто жамараттарга таш атып бүткөндө, кыбылага жүз буруп, колун бийик көтөрүп көп-көп дубалар кылат.

Чоң жамаратка таш атканда, Минаа он,
Макка сол тарабында болгону жакшы.
Мында ташты атып бүтөрү менен, дуба үчүн
токтобой, изине кайтат. Эгер алсыз же
оорулуулар болсо алар үчүн башка бирөө
атып берсе болот. Ал учурда адам оболу
өзүнүн таштарын атышы керек.

Ажылардын Минаада эки күн түнөшү
жана эки күндүн таштарын атышы – ваажыл.
Шашылган адамдар болсо ушул амалдарды
бүтүп, он экинчи күндүн Шам намазына
чейин Маккага түшүп, коштошуу (*відаа*)
тообун жасап, ажылык милдетин аягына
чыгарса болот. Эгер Шам намазына чейин
Минаадан чыгып кетүүгө жетишпесе, түнөп
калат жана он үчүнчү күнде адаттагыдай
убакытта жана ошондой эле эрежелер менен
үч жамаратка таш атып, Шам намазына
калбай Маккага түшүп кетиши зарыл. Азыр
эле айткандай, жамаратты он экисинде
бүтүрсө болот, бирок он үчүнчү күндү
(айттин биринчи, экинчи, үчүнчү күндөрүн)

толук Минада өткөрүү абзел. Аллах Таала айткан:

{...فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمِينَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ
وَمَنْ تَأَخَّرَ فِي لَيْلَتِينَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لَمَنْ أَنْقَى}

«Ким эки күнде шашылса, ага күнөө жок, ким калып калса, ага да күнөө жок. (Бул) тақыбалар үчүн» (Бакара-203)

9. Товафул-вадааъ

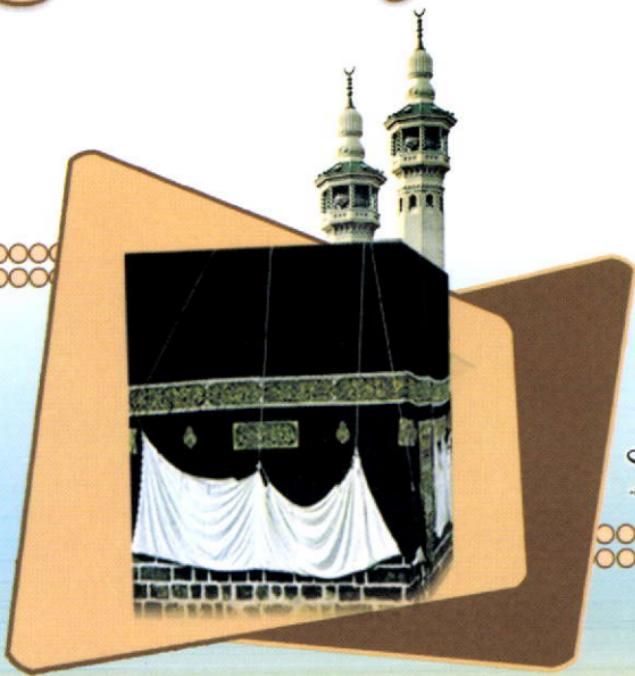
Ажылык амалдарын аткарып бүтүп, элине кайтууну каалаган ажылар «таваафул видаа» деп аталган коштошуу тавафты аткаруулары – важып. Муну жасабагандар бир курмандык союп каффарат (жазана) төлөшөт.

Таваафул видааны жасап бүтүп Харамдан чыгып жатканда астанасынан сол бут менен аттап, төмөнкү дуба окулат:

اللَّهُمَّ صَلِّ وَسُلِّمْ عَلَى مُحَمَّدٍ، اللَّهُمَّ ابْنِي أَسْلَكْ مِنْ فَضْلِكَ
*«Аллахумма, солли ва саллим алаа
Мухаммад! Аллахумма инний ас-
алука мин фадлика!*

Аллах таала бардык мусулман бурадарлардын ажысын кабыл кылсын!
Амийн!

كتاب الحج

تہذیب
الکتب

المراجع

لضيالة الشيخ عمر بن سليمان الأشقر

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات في شرق جدة

جدة - طريق مكة القديم - كيلو ١٢ خلف شركة الواجهي المصرفية عن بـ ١٠٧٧٧٣ - شارع ١٢٦٣٩ - هاتف : ٣٨٠٠٥٤٣ - تелефون : ٣٨٠٠٥٤٣ - فاكس : ٣٨٠٠٥٤٣ - رقم الحساب العام : ١٥٧٥٠٥ - شركة الواجهي المصرفية في قوى

